

ua veteahia a'e ra te ra'i ia ratou, e hi'o a'e ra ratou i te mau melahi mai te mea ra e, te pou maira ratou no te ra'i mai i na roto i te auahi; e pou maira ratou i raro, e haaati a'e ra i te mau tamarii rii ra, e ua haaati-atoa-hia i te auahi ; e ua tauturu maira te mau melahi ia ratou » (3 Nephi 17:23-24).

Nahea ta tatou mau tamarii e ite ai i te mau haamaitairaa mai teie te huru i teie mahana ? Ua parau o Elder M. Russell Ballard e : « E mea maramarama roa, te feia o tei horo'ahia te mau tamarii faufaa ua horo'ahia ia te ho'e tiaauraa mo'a e te teitei, no te mea ua faataa te Atua ia tatou ia haaati i te mau tamarii o teie tau i te here e i te auahi o te faaroo e te iteraa e o vai ra ratou » (« Behold Your Little Ones, » *Tambuli*, Atopa 1994, 40).

E te mau taea'e e te mau tuahine, e mau melahi tatou tei tonohia mai e te Metua i te Ao ra, no te haamaitai i te mau tamarii, e e nehenehe tatou e tauturu ia ratou ia hi'o i te hoho'a mata o te Faaora i te ho'e mahana, a haapii ai tatou i te mau parau-tumu o te evanelia e i te faairaa i to tatou mau utuafare i te oaoa o te oraraa i te reira. Mai te mea e, e amui tatou, e ite atu tatou Ia'na. E ite tatou i To'na here e Ta'na mau haamaitairaa. E na roto Ia'na e nehenehe tatou e ho'i i mua i to tatou Metua. E tupu te reira ia haapa'o tatou, ia vai faaroo noa e ia itoito i te peeraa i Ta'na mau haapiiraa.

« Oia mau, te na reira mai nei te Fatu : E tupu mai a teie o te mau varua atoa o te faarue i ta'na mau hara ra e o te haere mai ia'u nei, e o te pii mai i to'u nei i'oa, e o te haapa'o i to'u nei reo, e o te haapa'o ho'i i ta'u mau faauerua, e ite mai ia i to'u nei mata e e ite mai ho'i e te vai nei au » (PH&PF 93:1).

Te mau taea'e e te mau tuahine, ua ite au te ora nei te Atua. Iesu Mesia o Ta'na ia Tamaiti, to tatou Faaora e te Taraehara. Ua ani manihini mai Oia ia tatou ia haere mai Ia'na ra ua faaue mai Oia ia tatou ia hopoi mai i ta tatou mau tamarii ia ite amui tatou, i To'na hoho'a mata e ia ora e amuri noa'tu i piha'i iho Ia'na e i piha'i iho i te Metua i te Ao ra. Te pure nei au ia ohipa tatou paato'a no te farii i teie haamaitairaa rahi na roto i te i'oa o Iesu Mesia ra, amene. ■

Na Elder Quentin L. Cook

No te Pūpū no te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo

E pee patou ia Iesu Mesia

Te oaoa nei tatou i te mau mea atoa ta te Fatu i rave no tatou. Ua horo'a Oia i te rave'a ia tatou ia noaa te faaoraaraa e te faateiteiraa.

E hopoi'a faufaa rahi roa ia a'o i te mahana sabati no te pasa i te feia mo'a i te mau mahana hopea nei i roto i te ao atoa nei o te here nei i to tatou Fatu e Faaora, o Iesu Mesia. Te faahanahana nei tatou i teie po'ipo'i To'na upooti'araa i ni'a i te pohe. Te poihere nei tatou i to tatou ite e te mauruuru rahi nei tatou no te tusia taraehara a te Faaora no tatou. Na roto i to'na auraroraa i te hinaaro o To'na Metua Tane ua noaa ia'na te r'e hana-hana i ni'a i te pohe e o te reira ia te ohipa hau roa'e i te faahiahia i roto i te aamu o te taata nei. Te mauruuru nei au no teie taime no te a'o atu no ni'a i te peeraa'tu i te Faaora.

E mea faufaa roa na mahana hopea e piti o te oraraa tahuti o te Faaora i ni'a i te fenua nei hou To'na faasatauro-raa, e aura e mea fifi ho'i ia taa maitai i te reira. Te rahiraa o te titauraa no to tatou tapaeraa mure ore ua tupu ia i te mahana maha e i te mahana pae, te mahana te Fatu i faasataurohia ai. Te tamaaraa hopea, e tamaaraa no te pasa, te « oro'a haamana'oraa no to Iseraela faaora-raa-hia mai roto mai i te faatitiraa », ua haamata te reira i te ahiahi mahana maha.¹ Ua haamatahia te mau

oro'a e te mau parau tumu faufaa rahi roa i te tamaaraa hopea. E faahiti noa vau e toru. A tahi, ua faatere te Faaora i te oro'a no te pane e te pape. Ua rave Oia i te pane, vavahi ihora, pure atu ra e ua tuu atu ra i Ta'na mau pipi ma te parau e, « o ta'u tino teie e horo'ahia na outou nei : e na reira outou ei mana'oraa ia'u ».² Na reira Oia i haamau ai i te oro'a mo'a. Te piti, ua haapuui Oia i te parau no te mau haapiiraa no te here ei parau haapiiraa tumu. Ua haapii Oia, « o te mea teie e ite ai te taata atoa e, e pipi outou na'u, ia aroha outou ia outou iho ».³ Te toru, na roto i te arairaa aore ra te arata'iraa a te Mesia, « ua fafauhia te Varua Maitai i te mau aposetolo » mai te tahi atu faa'o.⁴

Ua rave faaoti te Fatu i te Taraehara. Ua rave Oia i ni'a Ia'na iho te « hopoi'a no te mau hara a te taata » e « te mau mauuiui ta Satane e nehenehe e ta'iri ».⁵ Ua faaoroma'i Oia i te mau tamataraa haavare e te mau ohipa ri'ari'a hou To'na faasatauro-raa. Ua hope roa te reira na roto i te Ti'a-faahou-raa hana-hana o te Mesia i te mahana no pasa. Ua rave faaoti te Mesia i Ta'na misioni mo'a ei Faaora e ei Taraehara. E ti'a-faahou tatou mai roto mai i te pohe e

e amui-faahou-hia' tu to tatou mau varua i to tatou mau tino. Mai te au i to tatou iho ti'amâraa e nehenehe ta tatou na roto i To'na maitai e farii i te haamaitairaa hanahana no te ho'i faahou i mau i te aro o te Atua.⁶

No ni'a i te faanahoraa o teie mau mea tei tupu i te pasa, ua parau te peropheta Iosepha Semita, « Te mau parau tumu no to tatou haapa'oraa o te iteraa papû ia o te mau aposetolo e te mau peropheta, no ni'a ia Iesu Mesia, e ua pohe Oia, ua tanuhia Oia, e ua ti'a-faahou mai i te toru o te mahana, e ua haere atu i te ra'i ; e te tahi atu mau mea atoa no ni'a i to tatou haapa'oraa e mau hu'ahu'a ana'e ia no te reira ».⁷

A oaoa ai tatou no te auraa faahiahia o Getesemane e o Kalavari, ua faatumu noa tatou i to tatou feruriraa i ni'a i te Fatu tei ti'a-faahou. Ua faaite papû te aivanaa faaroo Peretane o Frederic Farrar e ua faahanahana te nunaa taata faaroo matamua i roto i te faaroo Keresetiano matamua i te Faaora tei « ti'a-faahou, te Mesia Mure Ore, te Mesia Hanahana » e « ua hi'o Ia'na eiaha i ni'a i te satauro, i ni'a râ i te terono ».⁸

Ua haapii te peresideni Gordon B.Hinckley e ta tatou parau poro'i i to te ao te ora nei ia Oia ! No te feia mo'a i te mau mahana hopea nei e itehia te tapa'o o te Mesia i roto i te faaiteraa mau o to tatou faaroo e te huru o to tatou oraraa i Ta'na evanelia.⁹

A feruri hohonu ai tatou i te auraa o te ti'araa Keresetiano i teie mahana, a feruri eaha ta te ti'araa ei pipi na'na e titau mai nei ia tatou. Te parau nei au

ia hi'o e ia pee i te mea ta te Fatu i rave i na mahana hopea e piti o To'na oraraa tahuti.

A tahi, a hi'o na i to te Faaora faanaho-matamua-raa i te oro'a. Ua ite atea te Faaora i te mea e fatata ra i te tupu i ni'a iho Ia'na. Ua haamata Ta'na misio-ni taraehara mo'a i te taime no te Tama'i i te Ra'i i roto i te oraraa hou teie oraraa, e tupu ra ra i taua ahiahi ra e i te mahana i muri iho. E noa'tu te mau tamataraa teiaha a To'na mau enemi i ni'a iho Ia'na, aore roa hoê noa'e tapa'o faaite e ua faaineine Oia i te paruru Ia'na i te mau faahaparaa haavare. Noa'tu ra te reira, ua faatere te Faaora i te oro'a mo'a o te pane e te pape i mua i Ta'na mau pipi. Ia feruri ana'e au i teie taime hanahana, ua putapû roa to'u aau. Tè pureraa oro'a o te pureraa mo'a roa'e ia i roto i te mau pureraa atoa a te Ekalesia. I muri a'e i To'na ti'a-faahou-raa, ua faatere te Faaora i te oro'a i rotopu i te mau Ati Nephi.¹⁰ Mai te mea e mau pipi tatou Na'na, e e mau melo haapa'o tatou no Ta'na Ekalesia, e ti'a ia ia tatou ia haamana'o e ia faatura i te oro'a. E faati'a te reira ia tatou tata'itahi ia faaite ma to tatou aau mauui e te varua taiâ i to tatou hinaaro ia pee atu i te Faaora, ia tatarahapa e ia riro ei feia mo'a na roto i te Taraehara a te Mesia.¹¹ E faati'a te oro'a ia tatou ia faaite i te Atua, e e haamana'o tatou i Ta'na Tamaiti e e haapa'o tatou i ta'na mau faauerua a faaapi ai tatou i ta tatou fafauaraa no te bapetizoraa.¹² Na te reira e faarahi i to tatou here e to tatou auraa no te Metua e no te Tamaiti.

Ua haapapû atoa te Faaora i te parau no te aroha e te hoêraa e ua parau Oia e e itehia tatou ei mau pipi Na'na mai te mea e aroha tatou ia tatou iho. Ia feruri ana'e tatou i te parau no te Taraehara e te hopearaa mure ore ta'na e fatata i te rave, e titau ia teie huru faauerua i to tatou haapa'o. E faaite tatou i to tatou here i te Atua ia haapa'o ana'e tatou i Ta'na mau faauerua e ia tavini ana'e tatou i Ta'na ra mau tamarii. Eita tatou e maramarama hope roa i te parau no te Taraehara, e nehenehe râ ta tatou ia horo'a i to tatou oraraa na roto i te tamataraa i te faarahi i te aroha e te hamani maitai noa'tu eaha te huru tamataraa ta tatou e faaruru.

Te faauerua a te Faaora i Ta'na mau pipi ia here te tahi i te tahi – e te huru teimaha e te puai o Ta'na haapiiraa i teie parau tumu i roto i te tamaaraa hopea – ua riro ia ei taime horuhoru e te nehenehe roa a'e o te mau mahana hopea o To'na oraraa tahuti nei.

E ere hoê piha haapiiraa Ta'na i haapii i te tumu parau no te huru o te taata. Te Tamaiti a te Atua teie e taparu nei i Ta'na mau aposetolo e i te mau pipi paatoa o te hinaaro e haere na muri iho Ia'na, no te haamana'o e no te haapa'o i teie haapiiraa faufaa roa a'e i Ta'na mau haapiiraa atoa. Na te huru o to tatou autaatiraa e ta tatou aparauraa te tahi e te tahi e faaite mai i te faito o to tatou hinaaro mau e pee ia Iesu Mesia.

Mai te peu e, e faaroo tatou i te mau parau poro'i o teie amuiraa, e putapû to tatou aau e i reira tatou e rave ai i te mau faaotiraa e te mau fafauaraa no te haamaitai roa'tu â i te ohipa ta tatou e rave. Tera râ, a po'ipo'i monire e ho'i tatou i ta tatou ohipa, i te haapiiraa, i roto i to tatou mau aroa, e i roto i te hoê ao arepurepu i te mau vahi e rave rahi. E rave rahi i roto i teie ao te mata'u nei e te riri nei i te tahi e te tahi. Mai te mea e, te ite ra tatou i teie mau huru feruriraa, e ti'a ia ia tatou ia faaite i te au maitai i roto i ta tatou mau parau e te faatura i roto i ta tatou mau aparauraa. I roto iho â râ i te mau taime maroraa. Ua haapii mai te Faaora ia tatou ia here i to tatou mau enemi.¹³ Te haapa'o nei te rahiraa o to tatou mau melo i teie a'o. Tè vai ra râ te tahi pae te feruri nei e, te faaiteraa i to ratou riri e aore

râ, to ratou mana'ô hohonu, e mea faufaa a'e ia te reira i te raveraa, mai ta Iesu Mesia i rave ra e i haapii mai. Te ani manihini nei au ia tatou, tatou tata'itahi, ia ite e, ua riro mau te huru o to tatou aau maro, ei faaiteraa papû i to tatou huru mau, ei faaiteraa e, ua hinaaro mau anei tatou e pee i te Faaora e aore râ, aita. Aita e hape to roto i te tuati-ore-raa te mana'ô te tahi e te tahi, te taata peu auaa ore râ, te reira ia te fifi. Mai te mea e, e faaite tatou i te here e te faatura i roto roa anei i te mau taime maro rahi, e rahi atu ia tatou i te rioraa mai ia Iesu Mesia te huru.

Ua riro te fafauraa a te Faaora no ni'a i te Varua Maitai i te Tino Ahuru Ma Piti Aposetolo ei fafauraa faufaa rahi roa no te iteraa i te ohipa faufaa rahi a te Varua Maitai, te toru o te melo o te Atuaraa. E taata varua te Varua Maitai, te Tamahanahana, o te faaite papû i te Metua e i te Tamaiti, o te heheu i te parau mau i te mau mea atoa ra, e o te haamo'a i te feia i tatarahapa e i bapetizohia. E parauhia oia te Varua Mo'a o te Fafauraa e i roto i te reira ti'araa to'na, e haapapû oia ia fariihia e te Atua ta tatou mau ohipa, te mau oro'a e te

mau fafauraa ti'a atoa.¹⁴ O ratou tei tatihia e te Varua Mo'a no te Fafauraa ra, e farii ia i te mau mea atoa na te Metua ra.¹⁵

Te ora nei tatou i roto i te hoê ao maniania, te ino i reira tatou e hi'ô ai e e faaroo ai i te haamaramaramaraa, te pehe, e aore râ, te mau mea faufaa ore fatata i te taatoaraa o to tatou mau hora araraa. Mai te mea e, e hinaaro tatou ia farii i te faaururaa a te Varua Maitai, e mea ti'a ia tatou ia faataa i te taime no te haere maru, no te feruri hohonu, no te pure, e no te ora i te hoê oraraa e ti'a ai ia tatou ia farii e ia faaohipa i Ta'na mau faaururaa. Eita ia tatou e rave i te mau hape rarahi mai te mea e, e haapa'ô tatou i Ta'na mau faaararaa. Tei ia tatou te haamaitairaa, tatou te mau melo, ia farii i te maramarama e te ite no ô mai Ia'na ra, e tae roa'itu i te mahana maitai roa.¹⁶

Ua riro te mau tamataraa ta te Faaora i faaruru i Getesemane e i ni'a i te satauro ei hi'oraa rahi no tatou. Ua faaruru oia i te mau ati i te pae feruriraa, i te pae tino, e i te pae varua e ore roa e noaa ia tatou i te ite. I roto i te ô, ua pure Oia i To'na Metua ma te parau

e, « e ta'u Metua e, ia ti'a ra, e hopoi ê atu i teie nei au'a, ia tupu râ to oe hinaaro, eiaha to'u ».¹⁷ Ei mau pîpî Na'na, te vai ra te mau taime e tamatahia'i tatou e e hamani ino tano-ore-hia tatou e e faaruru ai tatou i te mau tamataraa i te pae tino e te pae varua i te hoê faito e ore paha e maraa ia tatou e e ite tatou i te mau au'a maramara ta tatou e pure e ia hopoi-ê-hia'itu. Aore hoê taata e nehenehe e ape i te mau vero o te oraraa.

Te faaineine nei tatou no te Tâe-Pitiraa mai o te Faaora. Te faaite maramarama mai nei te mau papa'iraa mo'a e aore roa e taata e ite i te taime e tupu mai ai te reira. Te faaite papû mai nei te mau papa'iraa mo'a ia tatou e i te mau mahana hopea e i rotopu i te mau au'a maramara ta tatou e faaruru, te vai nei ia te mau « aueueraa fenua, i tera vahi e tera vahi »¹⁸ e « te aremiti i te haamaeraa ia ratou iho i ni'a roa'e i to ratou ra mau otia ».¹⁹

Ua tupu iho nei te mau aueueraa fenua e te mau miti faai tei faaino roa i te mau fenua e rave rahi mai te mau fenua no Chili, Haiti, e te mau motu no Patifita. Na tau hebedoma i mairi a'e nei ua farerei te Episekopo Faatere H. David Burton, Elder Tad R. Callister e o vau nei i te feia mo'a tei ere i te mau melo no te utuafare i roto i te miti faai tei tapae i te tuhaa hiti'aa o te râ no Samoa i te ava'e setepa i mairi a'e nei. Ua i te fare pureraa i te taata e ua riro te farereiraa ei farereiraa oto. Ua nehenehe ia matou i te haapapû i te mau melo parau-ti'a e maoti te Taraehara a Iesu Mesia, e nehenehe ia ia ratou ia amui faahou atu i te mau melo no te utuafare tei herehia e ratou e o tei mo'e.

Te faahoro ra te peresideni tîti, o Sonny Purcell, i to'na pereoo uira a ite ai oia i te atea te are miti rahi na tua mai. Ua fata'i oia i te pû e ua tape'a i te mau tamari i ni'a i te poromu o te haere ra i te fare haapiiraa e ua faaara ia ratou ia horo vitiviti atu i te vahi teitei e te papû. Ua faaroo te mau tamarii i ta'na faaueraa. Ua tere vitiviti oia, ua ohi i ta'na tamahine e 4 matahiti, ua tuu oia ia'na i roto i te pereoo, e i muri iho ua tamata oia i te tii i to'na metua vahine. Hou oia a tapae atu ai i to'na ra

metua vahine, ua amo te are miti i to'na pereoo uira e ua faahaere hau atu i te 91 metera i te atea e ua tuuhia'tu i ni'a i te hoê tumu raau. Ua tuu vitiviti atu oia i ta'na ra tamahine i ni'a i te tapo'i fare no te pereoo uira e ua 'au atu no te faaora i to'na metua vahine o te mau maite ra i ni'a i te hoê amaa raau i piha'i iho i to ratou fare. Ma te tautooraa rahi ua 'au ti'a'tu raua i te pereoo uira e te vahi papû. E rave rahi tei ore i ora mai. Aita i noaa ia ratou te taime no te horo atu i te vahi teitei e te papû. E rave rahi tei pohe, te feia apî e te feia paari ihoa ra.

Ua parau matou i te mau utuafare no Samoa e ua faaite mai te mau melo na te ao taatoa i to ratou here e to ratou mana'o pe'ape'a e te pure nei teie mau melo no ratou e ua horo'a i te moni haapaeraa maa e te tauturu i te ao nei no te mau melo e tae noa'tu i to ratou mau taata tupu. Mai te reira atoa no te mau melo e to ratou mau taata tupu i Chili e Haiti. Te rave nei tatou i te reira no te mea te pee nei tatou ia Iesu Mesia.

A farerei ai matou i te mau utuafare i Samoa, ua papû maitai te aua no te haereraa i te vahi teitei, te tutavaraa i te ora i te hoê oraraa maitai a'e, e te tape'a-maite-raa i ni'a i te mau oro'a no te faaora. Te haapii mai nei te hoho'a e te oraraa o te Faaora ia tatou i te pae varua ia ape i te arati'a i te vahi haehaa o te faaterehia e te mau mea o teie ao.

A aroha rima ai au i te mau melo i muri a'e i to matou fareirearaa, ua parau mai te hoê tuahine e aita to'na utuafare i haere atu ra i te hiero e ua pohe ta raua tamahine. Ua parau oia ma te ta'i e ta ratou fâ i teie nei o te faaineineraa ia ia ratou no te farii i te mau oro'a o te hiero ia nehenehe ia ratou ia vai amui noa e amuri noa'tu.

A feruri ai au i te parau a teie tuahine e te huru oraraa o te ao i teie taime, ua tura'i-ru-hia vau ia a'o atu ia tatou tata'itahi ia imi i te vahi teitei – te haapuraa e te parururaa mure ore o te hiero.

I te sabati no te pasa, te 3 no eperera 1836, hoê hebedoma i muri a'e i te haamaitai-raa-hia te hiero no Kirtland, ua faatere te Tino Ahuru ma Piti Aposetolo i te opereraa i te oro'a a te tamaaraa a te Faaora i te mau melo. I muri a'e i te pureraa, te pure hanahana e te maniania ore, ua fâ mai te Faaora ma te hanahana i te peropheta Iosepha Semita e Oliver Cowdery e na roto ia Mose, Elia, e Eliaha, ua haamata oia i te faaho'iraa mai o te tahi atu â mau taviri o te autahu'araa e oia atoa te mana mo'a no te taatiraa o te taati i te mau utuafare e amuri noa'tu.²⁰

I teie mahana i teie po'ipo'i no te pasa, te oaoa nei tatou i te mau mea atoa ta te Fatu i rave no tatou. Ua horo'a Oia i te rave'a ia tatou ia noaa te faaoraaraa e te faateiteiraa. Tera râ, mai te au i te mau tamarii Samoa, e ti'a roa

ia tatou ia horo vitiviti i te vahi teitei o Ta'na i faataa no te parururaa e te hau.

Te hoê o te mau rave'a ta tatou e rave na roto ia i te peeraa i te mau haapiiraa a to tatou peropheta ora, te peresideni Thomas S. Monson. E hoho'a maitai roa oia no te hoê taata o te pee nei i te Faaora.

I teie po'ipo'i hanahana no te pasa ua i to'u aau i te mau parau herehia tei papa'ihia e Eliza R. Snow, te hoê tavini haapa'o maitai i te tau no te faaho'iraa-hia.

*« Auê te rabi e te hanabanaba
O te mau opuaraa
A te Atua e To'na here
E te aroha mau ! »²¹*

Te faaite nei au i to'u iteraa papû ei aposetolo, te ora nei o Iesu Mesia e o Oia te Faaora e te Taraehara o te ao. Ua horo'a mai oia i te e'a e tae atu i te oaoa mau. Te faaite papû atu nei au i te reira i te i'oa o Iesu Mesia, amene. ■

TE MAU NOTA

1. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 3 o te nene'iraa. (1916), 594.
2. Luka 22:19.
3. Hi'o Ioane 13:34-35.
4. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 603 ; hi'o atoa Ioane 14:16-17.
5. James E. Talmage, *Jesus the Christ*, 613
6. Hi'o 2 Nephi 9:6-24.
7. *Te mau Haapiiraa a te mau Peresideni o te Ekalesia : Joseph Smith* (2007) ; hi'o atoa Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:22-25.
8. Frederic W. Farrar, *The Life of Lives – Further Studies in the Life of Christ*, (1900), p 209.
9. Gordon B. Hinckley, « This Glorious Easter Morn », *Ensign*, Me 1996, 65-67, « Te tapa'o no to tatou faaroo », *Liabona*, Eperera 2005, 2-6.
10. Hi'o 3 Nephi 18:1-11.
11. Hi'o Mosia 3:19.
12. Hi'o Mosia 18:8-10 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 20:37 ; 20:77-79.
13. Hi'o Mataio 5:44.
14. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 132:7.
15. Hi'o Roma 8:16-17 ; Ephesia 1:13-14 ; Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 76:51-60.
16. A hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 50:24.
17. Mataio 26:39.
18. Mataio 24:7, Iosepha Semita – Mataio 1:29.
19. Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 88:90.
20. Hi'o Te Parau Haapiiraa e te Mau Parau Fafau 110.
21. « Aue te Paari e te Aroha » na Eliza R. Snow, 1804-1887, *Te mau Himene*, no.109 .